

Protokół

z 37. posiedzenia Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej, które odbyło się 5 grudnia 2007 roku w gmachu Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii przy ul. Wspólnej 2 w Warszawie. W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komisji – według załączonej listy obecności (zał. 1).

Wstępny porządek obrad obejmował:

1. Zagajenie
2. Przyjęcie protokołu z 36. posiedzenia Komisji
3. Dokończenie omówienia wykazu nazw geograficznych mórz i oceanów
4. Omówienie wykazów nazw geograficznych z obszaru Estonii, Łotwy i Litwy
5. Wolne wnioski

Obrady prowadził dr inż. Waldemar Rudnicki, Przewodniczący Komisji.

Ad.1. Przewodniczący przywitał członków Komisji.

Ad. 2. Maciej Zych zwrócił uwagę, że na poprzednim posiedzeniu Komisja przyjęła egzonim *Prąd Meksykański* dla prądu morskiego w Zatoce Meksykańskiej. Ponieważ we wcześniejszych wykazach wymieniany był już *Prąd Florydzki*, to z trzech prądów Zatoki Meksykańskiej dla dwóch ustalono polskie nazwy, natomiast nie ustalono egzonimu dla ostatniego z prądów tej zatoki. Zaproponował zatem przyjęcie egzonimu *Prąd Jukatański* – Komisja przyjęła ten egzonim przez aklamację.

Na poprzednim posiedzeniu przyjęto egzonim *Płaskowyż Campbella* – nazwa tego płaskowyżu pochodzi od nazwy wyspy (*Campbell Island*), która w wykazach opracowanych przez Komisję nie posiada polskiej nazwy. M. Zych zwrócił uwagę, na konieczność ujednoczenia nazwy wyspy i płaskowyżu. W dyskusji zastanawiano się, czy zmienić nazwę płaskowyżu na *Płaskowyż Campbell*, czy dodać egzonim dla wyspy. Ponieważ w atlasach szkolnych pojawia się nazwa *Wyspy Campbella* (błędna gdyż jest to jedna wyspa, a nie grupa wysp) postanowiono, przed podjęciem decyzji, sprawdzić czy nazwa *Wyspa Campbella* jest stosowana w jeszcze innych publikacjach.

M. Zych spytał Komisji czy potrzebny jest egzonim *Głębia Bartletta* – jest to czwarta co do głębokości głębia na Oceanie Atlantyckim, a nie ustalono polskich nazw dla trzech większych głębi. Poza tym dwie inne głębie, dla których Komisja ustaliła nazwy, to najgłębsze miejsca oceanów (Spokojnego i Indyjskiego) – dla innych licznych głębi nie ustalano spolszczeń. Po krótkiej dyskusji postanowiono jednak nie zajmować się tą nazwą.

A. Karp wyjaśnił pochodzenie nazw *Cieśnina Palk* i *Zatoka Palk* – nazwy te nie pochodzą, jak się powszechnie sądzi, od jakiegoś lokalnego słowa, tylko zostały nadane na cześć Sir Roberta Palka gubernatora Madrasu w latach 1755-1763. Ponieważ nazwy te pochodzą od nazwiska powstała wątpliwość, czy ich obecna forma jest poprawna, i czy nie należałoby je zmienić na nazwy *Cieśnina Palka* i *Zatoka Palka*. W długiej dyskusji część członków Komisji opowiedziało się za zmianą tych egzonimów, lecz ostatecznie przeważał pogląd, że nazwy te, a szczególnie nazwa *Cieśnina Palk*, są utrwalone we wszystkich współczesnych atlasach, encyklopediach i publikacjach geograficznych, i w Polsce są stosowane wyłącznie formy *Cieśnina Palk* i *Zatoka Palk*. Postanowiono zatem nie zmieniać tych nazw.

Na poprzednim posiedzeniu, komisja skasowała egzonim *Rów Peruwiańsko-Chilijski*, który był nazwą wariantową dla *Rowu Atakamskiego*. Ponieważ nazwą zalecaną w “IHO-IOC General Bathymetric Chart of the Oceans (GEBCO) Gazetteer of Undersea Feature Names” jest *Peru-Chile Trench* Komisja, przez aklamację, postanowiła wycofać się z ustalenia o wykreśleniu nazwy ***Rów Peruwiańsko-Chilijski*** – odpowiedni akapit powinien zostać wykreślony z protokołu z poprzedniego posiedzenia.

Na poprzednim posiedzeniu Komisja nie zaaprobowała egzonimów *Rów Chilijski* i *Rów Peruwiański*, gdyż nazwy te, w formie angielskiej, nie występują w gazeterze IHO. Jednak nazwa *Chile Trench* jest wymieniana w tym gazeterze, a nazwa *Peru Trench* pomimo, że nie jest wymieniana w gazeterze, jest również spotykana w literaturze. Po tych wyjaśnieniach i krótkiej dyskusji Komisja postanowiła jednak wprowadzić egzonimy ***Rów Chilijski*** i ***Rów Peruwiański*** (11 głosów za, 2 przeciw, 1 wstrzymujący się).

J. Pietrow zwrócił uwagę, że angielską nazwą dla *Rowu Riukiu* powinna być tylko *Ryukyu Trench*, gdyż taka forma jest spotykana w anglojęzycznej literaturze, w tym wydawanej w Japonii. Natomiast podawana obecnie w wykazie jako nazwa główna forma *Nansei-Shoto Trench* jest tłumaczeniem nazwy japońskiej *Nansei-Shoto kaikō* i nie jest w praktyce stosowana. Komisja postanowiła, aby podać obydwie nazwy angielskie, a na pierwszym miejscu dać tę formę, którą wymienia gazeter IHO – za takim rozwiązaniem opowiedziało się 7 osób, 6 było przeciw, a 1 wstrzymała się od głosu.

Po tych wyjaśnieniach Komisja przyjęła, przez aklamację, protokół z poprzedniego posiedzenia wprowadzając doń zmiany wynikłe z dyskusji.

Przewodniczący poinformował o obecnej sytuacji Komisji w Głównym Urzędzie Geodezji i Kartografii, m.in. o odejściu z końcem roku sekretarza Komisji – J. Januszek oraz o możliwym odejściu Przewodniczącego. Ponieważ od kilku miesięcy Komisja nie ma wiceprzewodniczącego, realnym stał się scenariusz, że Komisja nie będzie miała prezydium, a co za tym idzie nie będzie mogła funkcjonować. Aby zagwarantować ciągłość przedstawicielstwa w prezydium, Przewodniczący zamierza wystąpić do Głównego Geodety Kraju o powołanie wiceprzewodniczącego. Na funkcję tą zaproponował M. Zycha i poprosił członków Komisji o ocenę tej propozycji. W trakcie dyskusji zaproponowano, aby Komisja miał dwóch wiceprzewodniczących – geografa i językoznawcę, proponując funkcję wiceprzewodniczącego również A. Markowskiemu. Po dyskusji Komisja, przez aklamację, zarekomendowała Głównemu Geodecie Kraju powołanie dwóch wiceprzewodniczących – A. Markowskiego i M. Zycha.

Komisja otrzymała pytanie z Ministerstwa Spraw Zagranicznych jaką wersję tłumaczenia nazwy greckiej miejscowości należy stosować w języku polskim – *Janina*, *Joanina*, *Ioanina*, czy też inną? W odpowiedzi Komisja stwierdziła, że miejscowości ta posiada polską nazwę stosowaną już od dawna – ***Janina***, i jest za tym by tą tradycyjną nazwą stosować w dalszym ciągu. Jednocześnie Komisja dodała, że miejscowość ta w oryginale nazwana jest *Ιωάννινα*, a jej zapis zlatynizowany to *Iōánnina* w transliteracji i *Joanina* w transkrypcji (wg transkrypcji z nieomawianego jeszcze wykazu nazw z obszaru Grecji zapis ten ma mieć formę *Ioanina* – zasady tej transkrypcji nie zostały jednak jeszcze zatwierdzone). Zlatynizowane zapisy nazwy greckiej, niezależnie od sposobu latynizacji, nie mają jednak wpływu na to jaką formę ma nazwa tej miejscowości w języku polskim – formy zlatynizowane w dalszym ciągu pozostają nazwą grecką, a nie polską.

Ad. 3. W dalszej części posiedzenia kontynuowano omawianie zmian w polskim nazewnictwie dotyczącym mórz i oceanów. Na początku Komisja postanowiła nie usuwać egzonimu *Ławica Davida* (9 głosów za pozostawieniem egzonimu, 4 za skasowaniem, 2 wstrzymujące się). Dyskusję wywołała kwestja nazwy ławicy, która znajduje się częściowo na polskich wodach terytorialnych. W dotychczasowym wykazie egzonimów była wymieniona nazwa *Ławica Odrzańska*, w nowym gazeterze polskich hydronimów podana jest nazwa *Odrzańska Ławica*, natomiast nazwą urzędową, zatwierdzona w 1949 roku i formalnie dotąd niezmienioną jest *Ławica Odrzana*. Nazwy *Ławica Odrzana* i *Ławica Odrzańska* są używane wymiennie w różnych źródłach, natomiast nazwa *Odrzańska Ławica* praktycznie nie jest stosowana. Komisja, przez aklamację, postanowiła dodać nazwę **Ławica Odrzana** jako główną, zachowując dotychczas wymienianą formę *Ławica Odrzańska* jako wariantową.

W przypadku innej ławicy, częściowo znajdującej się w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej, w dotychczasowym wykazie egzonimów stosowana była nazwa *Ławica Orla*. Jednak obiekt ten, znajdujący się częściowo na terytorium Polski ma nazwę urzędową zatwierdzoną w 1949 roku *Orla Ławica*, nazwa ta jest jednak praktycznie nieużywana. Komisja, przez aklamację, postanowiła zachować dotychczas stosowaną formę.

Dyskusję wywołała propozycja dodania egzonimu *Ławica Ronne*, ostatecznie postanowiono przyjąć egzonim w formie **Ławica Ronne** (15 głosów za, 0 przeciw, 1 wstrzymujący się). Następnie Komisja postanowiła:

- wprowadzić nazwę **Ławica Słupska** dla ławicy znajdującej się w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej (aklamacja)
- wprowadzić nazwę **Ławica Środkowa Południowa** dla ławicy znajdującej się częściowo w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej (aklamacja)
- wprowadzić egzonim **Ławica Środkowa Północna** dla ławicy na Bałtyku (aklamacja)
- wprowadzić egzonim **Głębia Alandzka** dla głębi na Bałtyku (aklamacja)
- wprowadzić egzonim **Głębia Botnicka** dla głębi na Bałtyku (aklamacja)
- wprowadzić egzonim **Głębia Landsort** dla głębi na Bałtyku (aklamacja)
- wprowadzić egzonim **Rynna Bornholmska** dla rynny na Bałtyku (aklamacja)
- skasować egzonim **Morze Iberyjskie**, w użyciu pozostaje nadal drugi egzonim dla tego obiektu **Morze Balearskie** (aklamacja)
- zamienić egzonim **Marmara** na **Morze Marmara** (aklamacja)

Dyskusję wywołała propozycja skasowania egzonimu *Morze Sycylijskie*. Jest to lokalna włoska nazwa akwenu morskiego leżącego na południe od Sycylii i nie jest ona szerzej używana. Dodatkowo, podana w dotychczasowym wykazie, nazwa angielska tego akwenu, *Strait of Sicily*, jednoznacznie wskazuje na inny obiekt posiadający polską nazwę – *Cieśninę Sycylijską*. Jednak w encyklopedii PWN morze to jest wymieniane jako inny akwenem niż Cieśnina Sycylijska. Dotychczas w wykazach nie pojawiały się nazwy innych tego typu obiektów, choć można spotkać ich wiele (np. *Morze Sardyńskie*, *Morze Kantabryjskie*, *Morze Argentyńskie*, *Morze Chilijskie*, *Morze Fenickie*, *Morze Galijskie*, *Morze Ikaryjskie*, *Morze Karpatyjskie*, *Morze Botnickie*, *Morze Gotlandzkie*, *Morze Korsykańskie*, *Morze Cortésa*, czy wymieniane w encyklopedii PWN *Morze Lewantyńskie*, *Morze Libijskie*, *Morze Cypryjskie*). Ostatecznie za zachowaniem egzonimu **Morze Sycylijskie** opowiedziało się 12 osób, 3 były przeciw, a 1 wstrzymała się od głosu. Jednocześnie ustalono, że obiekt ten będzie wymieniony w „innych akwenach”, a nie w „morzach”. Kwestię wprowadzenia nazw dla innych obiektów

mających w nazwie człon „morze”, lecz niebędących morzami, pozostawiono do rozpatrzenia na następnym posiedzeniu Komisji.

Dotychczas zalecanym egzonimem dla zatoki był *Mała Syrta*, jej egzonimem wariantowym *Zatoka Kabiska*. Autor wykazu nazw mórz zaproponował zmianę, tak aby egzonimem zalecanym był *Zatoka Kabiska*, a wariantowym *Mała Syrta*. Komisja nie zaakceptowała tej zmiany (aklamacja)

W dalszej części głosowań Komisja postanowiła:

- skasować egzonim **Grzbiet Balearski** dla grzbietu na Morzu Śródziemnym (aklamacja)
- skasować egzonim **Próg Gibraltarski** dla progu w Cieśninie Gibraltarskiej (aklamacja)
- skasować egzonim **Basen Środkowy** dla basenu na Morzu Śródziemnym (aklamacja)
- wprowadzić egzonim **Rów Północnoegejski** dla rowu na Morzu Egejskim (9 głosów za, 0 przeciw, 5 wstrzymujących się)
- wprowadzić egzonim **Wielki Port** dla zatoki na Malcie (aklamacja)
- wprowadzić egzonim **Zatoka Świętego Pawła** dla zatoki na Malcie (aklamacja)
- wprowadzić egzonim **Błękitna Laguna** dla cieśniny na Malcie (aklamacja)
- zamienić egzonim **Zatoka Arty** na **Zatoka Ambrakijaska** dla zatoki w Grecji (aklamacja)
- skasować egzonim **Cieśnina Lesbijaska** dla cieśniny w Grecji i Turcji (7 głosów za skasowaniem, 4 przeciw, 3 wstrzymujące się)

Na zakończenie omawiana wykazu mórz i oceanów Komisja postanowiła, przez akklamację, przenieść z punktu „zatoki” do punktu „inne akweny morskie” **Morze Wattowe** oraz z punktu „morza” do punktu „inne akweny morskie”: **Morze Hebrydzkie, Morze Szcockie, Aru Sea, Bohol Sea, Camotes Sea, Natuna Sea, Samar Sea, Sibuyan Sea, Visayan Sea.**

Ad. 4. Omawianie wykazów państw nadbałtyckich rozpoczęto od wykazu nazw geograficznych z obszaru Estonii. Dla zaproponowanych zmian w polskim nazewnictwie tego kraju Komisja postanowiła:

- wprowadzić egzonim **Narwa** dla miasta (aklamacja)
- wprowadzić egzonim **Narwa** dla rzeki w Estonii i Rosji (aklamacja)
- wprowadzić egzonim **Jezioro Narewskie** dla jeziora w Estonii i Rosji (6 głosów za, 5 przeciw, 4 wstrzymujące się)
- wprowadzić egzonim **Pobrzeże Estońskie** (4 głosy za, 4 przeciw, 6 wstrzymujących się; zdecydował głos Przewodniczącego)
- zamienić egzonim **Pojezierze Widzemskie** na **Pojezierze Liwońskie** dla pojezierza w Estonii i Łotwie (aklamacja)
- wprowadzić egzonim **Archipelag Zachodnioestoński** (aklamacja)
- pozostawić do wyjaśnienia zasadność wprowadzenia egzonimów *Nizina Zachodnioestońska* i *Nizina Północnoestońska*
- wprowadzić egzonim **Rezerwat Biosfery Archipelagu Zachodnioestońskiego** (aklamacja)
- wprowadzić egzonimy **kościół Świętego Olafa, kościół Świętego Ducha, katedra Świętej Marii Dziewicy, sobór Aleksandra Newskiego** (11 głosów za, 1 przeciw, 3 wstrzymujące się)

Na zakończenie omawiana wykazu nazw z obszaru Estonii dyskusję wywołała kwestia nazw jednostek administracyjnych. W wykazie podano po dwie formy nazw np. *Harjumaa*,

Harju maakond. Wątpliwości budziło to, w jaki sposób te jednostki opisywać w polskich tekstach, czy np. można stosować formę skróconą *Harju*. Komisja postanowiła pozostawić do wyjaśnienia to, jakie są faktyczne estońskie nazwy tych jednostek – czy są stosowane skrócone formy np. *Harju*, czy nazwy te są w postaci mianownikowej, dopełniaczowej, przymiotnikowej, czy też innej. Dopiero po rozstrzygnięciu tych wątpliwości możliwe będzie stwierdzenie, czy potrzebne są spolszczenia dla nazw tych jednostek, a jeśli tak, to w jakiej formie.

Z powodu braku czasu omawianie wykazów nazw Łotwy i Litwy odłożono na kolejne posiedzenie, które wstępnie zaplanowano na styczeń 2008 roku.

Na tym posiedzenie zakończono.

Protokółował:
mgr Maciej Zych

Przewodniczący Komisji
dr inż. Waldemar Rudnicki

Sekretarz Komisji
mgr Joanna Januszek